

Imaš pravo!

Imaš pravo – mere porodično-pravne zaštite u lokalnoj zajednici, naziv je projekta koji istražuje kako se populacione mere primenjuju, kako da se unaprede i uspostavi bolja saradnja institucija sa organizacijama civilnog društva, koje se bave položajem mladih i problemom demografskog deficita.

Ta saradnja može da unapredi postojeće i inicira inovativne mere kojima bi se podržalo stanovništvo, posebno mladi u fertilnoj dobi, u planiranju porodice i ostanku u sopstvenoj sredini.

Projekat realizuje Centar za podsticanje dijaloga i tolerancije iz Čačka, u saradnji sa Crvenim krstom u tom gradu, uz podršku Ministarstva za brigu o porodici i demografiju. Osim u Čačku, projekat se realizuje u Užicu, Požegi i Arilju, uz podršku lokalnih partnera i trajaće do kraja ove godine.

Na poboljšanje populacionih prilika u navedenim gradovima i opštinama utiču brojni faktori, a usvojene mere je, po zakonu, dužna da sprovodi lokalna samouprava i da ih prilagođava potrebama građana.

U sve četiri lokalne samouprave održane su fokus grupe sa mladima u dobi od 16 do 35 godina, predstavnicima institucija, zdravstvenog, obrazovnog i kulturnog sektora. Organizovane su radionice-savetovanja za predstavnike lokalnih nadležnih organa i institucija, aktiviste civilnog društva, kao i promotivna kampanja na otvorenom koja će se realizovati tokom septembra i oktobra sa ciljem da se građani upoznaju ne samo sa ciljevima projekta već i sa oblicima podrške u svojoj lokalnoj zajednici. Učesnici aktivnosti biće predstavljeni i u dokumentarnom filmu koji će biti prikazan na završnom događaju projekta i u lokalnim medijima u Čačku i Užicu.

Na poboljšanje populacionih prilika utiču brojni faktori, a usvojene mere je, po zakonu, dužna da sprovodi lokalna samouprava i da ih prilagođava potrebama građana

Piše: **Nenad Kovačević**

SUOČAVANJE S PROBLEMIMA:

Svetlana Janković, predsednica čačanskog Centra za podsticanje dijaloga i tolerancije, smatra da je potrebno da se u osmišljavanju i sprovođenju mera porodično-pravne zaštite uključe svi i da to treba da bude prožeto kroz sve sektore društva.

„Da bismo došli do bilo kakvih pomaka, problem mora da se spusti na nivo lokalnih zajednica i moramo odatle da počnemo, da se zapitamo zašto mladi žele da odu iz svog grada i od čega to beže. Moramo time da se bavimo, a ne da čekamo da nam neko drugi rešava problem“, poručila je Janković.

Konsultantkinja na projektu Nataša Milojević objašnjava da je važno da se čuju stavovi i predlozi mladih o tome kako da se te mere primene i da obuhvate krajnje korisnike.

- Mladi smatraju da ekonomske mere nisu presudne, ali su dobrodošle. Navode i to da mnogo toga

treba da se učini u obrazovanju, zdravstvu i, pre svega, u komunikaciji, pa su tokom fokus grupe u Užicu, upotrebili izraz međusobno poštovanje“, navela je Milojević.

Tokom fokus grupe za srednjoškolske, studente i volontere Kancelarije za mlade u Užicu, na pitanje šta očekuju od društva nudili su sledeće odgovore – materijalnu stabilnost, posao, bolju komunikaciju i informisanost. Navodili su i to da je „odnos prema njima u Savetovalištu za mlade takav da je sramota pitati i tražiti podršku u rešavanju problema“, a kada je reč o reproduktivnom zdravlju devojke su svedočile o „nizu neprijatnosti u državnim zdravstvenim ustanovama, tako da“, kazale su, „tamo više niko i ne odlazi“.

Očekivano, većina je navela da „što pre želi da ode iz svoje sredine“, koju opisuju „kao ograničavajuću“. Na pitanje koje su važne društvene vrednosti, odgovori se svode na tvrdnju da je „strašno to što se ne ceni znanje“ i da im je to „ključni razlog zašto sebe, profesionalno, po završetku škola i fakulteta, vide izvan svog grada“.

Tokom radionice, Slobodan Grbić, u to vreme član Gradskog veća Užica za socijalnu politiku, uz informacije o tome šta ta lokalna samouprava preduzima u toj oblasti, istakao je „važnost roditeljstva, porodice, oca i majke, brige o deci, kao i ravnopravnost partnera“.

NUŽNOST PROMENA:

U Požegi se program realizuje uz podršku lokalnih organizacija civilnog društva, a pozivu se nisu odazvali predstavnici lokalne vlasti i institucija društvenih delatnosti. Učesnici su bili studenti, aktivisti, opozicioni odbornici. Na pitanje šta misle o mladoj generaciji, stariji učesnici su kazali su da su „radikalni, zatvoreni, nepovezani sa zajednicom, indoktrinirani i zavedeni jer im nije ponuđena prava opcija“. A mladi su ponudili svoje odgovore, poput toga da su izloženi ograničenjima. „Ako štrčiš, odbačen si. Ako si normalan sportski navijač, odbačen si, jer ne možeš da budeš samo navijač, moraš da budeš huligan“. Ističu potrebu „zdrave konkurencije, saradnje

Napadi na nastavnike nedopustivi

„Vaspitanje je zapušteno, pa imamo probleme sa roditeljima koji obavezno staju u odbranu dece napadajući učitelje, nastavnike, pedagoge, često i fizički što je nedopustivo“, reči su studentkinje Pedagoškog fakulteta u Užicu koja je istakla da „voli rad sa decom, ali ne i sa roditeljima“.

FOTO: PRIVATNA ARHIVA

roditelja i vaspitača, učitelja, nastavnika, kao i bolje komunikacije institucija sa građanima. Od društvene zajednice očekuju da „ne bude inertna, već solidarna i zainteresovana za njihove probleme“.

Učesnice fokus grupe u Čačku, bile su, između ostalih, zdravstvene radnice, babice i patronažne sestre koje su govorile o problemima sa kojima se suočavaju, prvenstveno, u ruralnim sredinama u kojima je dominantno starije stanovništvo. Navodile su i probleme majki koje su u radnom odnosu i predlagale da se radno vreme vrtića prilagodi majkama koje rade i tokom večernjih sati, a koje moraju da zbrinu dete od vremena kada se zatvara vrtić do njihovog povratka sa posla. Samohrane majke su, čulo se na tom skupu, suočene sa problemom malih iznosa alimentacija ili izbegavanjem plaćanja te obaveze.

„Kada se roditelji razvedu, najčešće se otac razvede od dece“, istakla je jedna od učesnica. „Porodica i roditeljstvo su najvažniji, ali moramo, kao zajednica, da ispitujemo potrebe i da naše usluge prilagođavamo i menjamo. Ovako, nastaviće se smanjenje broja stanovnika i biće sve manje brakova“, poručila je dr Nada Lazović, učesnica radionice. Reproduktivno

zdravlje mladih i zdravlje uopšte, rečno je, mora biti prioritet zdravstvene politike i neophodno je uvesti prave mere koje podstiču rađanje. „Vođenje trudnoće, loša iskustva u porodilištima“, takođe je ocenjeno, „izazivaju strah i oduštanje od materinstva“.

Radno vreme, ambicije, male zarade, prinuđenost da se radi više poslova, rečeno je, prepreke su roditeljima da budu sa svojom decom. S druge strane, roditelji vode decu na bezbroj vanškolskih aktivnosti i time prepuštaju njihovo vaspitavanje i igru nekom drugom. „Današnja društvena dinamika ne dozvoljava roditeljima da budu sa decom“, reči su jedne učesnice.

RODITELJI I DECA: O sličnim problemima u Arilju, tokom panel-diskusije, uz podršku festivala ARLEMM (Ariljska letnja muzička manifestacija) govorili su predstavnici lokalne samouprave, Centra za socijalni rad, predškolske ustanove, zdravstvene zaštite i kulture. Za tu opštinu je rečeno da je sigurna sredina za odrastanje, koja ima privrednih i poljoprivrednih potencijala, bogatu turističku i kulturnu ponudu, ali da se ne može oslanjati samo na proizvodnju malina, jer je tržište

tog voća nesigurno, a proizvodnja usitnjena.

Predsednica SO Arije Miljana Aćimović Stefanović, inače majka četvoro dece, navela je da ta opština „sprovodi mere populacione politike i nudi maksimum iz budžeta, obezbeđujući finansijske podsticaje i druge oblike podrške porodicama, posebno u ruralnim sredinama kako bi se stanovništvo zadržalo na svojim imanjima“.

U okviru projekta, na ariljskoj plaži Bosa noga na reci Rzav, organizovane su Igre bez granica za decu predškolskog i školskog uzrasta i njihove roditelje, a tu aktivnost je osmislila i njome koordinisala Anka Dević, nedavno penzionisana profesorka razredne nastave. Igre su osmišljene kao jedan od mogućih modela za kreativni pristup radu sa decom i roditeljima, a učesnici su bili parovi, koje su činili roditelj i dete.

„Kroz zabavne igre, stvorena je veoma pozitivna atmosfera, u kojoj su članovi porodica podržavali, pomagali, podsticali, bodrili jedni druge, razmenjivali pozitivne emocije, zbližavali se, razvijali svoje veštine i proveli sadržajno slobodno vreme“, objašnjava Dević i svedoči o veoma pozitivnim reakcijama učesnika.

Koristi od takvih aktivnosti su u, objašnjava, zbližavanju grupe, stvaranju homogenih odnosa, poštovanje roditelja, izgradnji svesti o efikasnom korišćenju vremena, dečjem razvoju, sopstvenim veštinama i veštinama drugih učesnika. Učesnici su, dodaje naša sagovornica, podržali ovakav vid rada i prepoznali da se na ovaj način ostvaruje veće poverenje roditelja prema vaspitačima njihove dece, kao i da se jača veza roditelj – dete.

„Poruka ovog oblika pedagoškog rada je da bi roditelji trebalo češće da se uključuju u aktivnosti svoje dece i da kreiraju zajedničke aktivnosti, da zajedno uče kroz igru“, poručila je Anka Dević.

Program IMAŠ PRAVO nastavlja svoje aktivnosti u septembru, u Užicu i Čačku gde će se organizovati radionice sa predstavnicima organa lokalne samouprave i lokalnim institucijama u oblasti zdravstva, obrazovanja i kulture.